

Fullmäktige 18.11.2024 § 105

§ 105

Esbo stads utträde ur Samkommunen för Västra Nylands folkhögskola

Beredning och upplysningar:
Pesonen Tiina
Kattelus Johanna
Pullinen Paula
fornamn.efternamn@esbo.fi
Telefon 09 816 21

Förslag

Föredragande
Stadsstyrelsen

Fullmäktige beslutar att Esbo stad utträder ur Samkommunen för Västra Nylands folkhögskola från och med 1.1.2026.

Behandling

Gestrin lämnade stödd av Gästrin ett förslag till förkastande.

Efter avslutad diskussion konstaterade ordföranden att eftersom det har lämnats ett understött förslag om förkastande, som inte kan godkännas enhälligt, måste mötet rösta.

Ordföranden föreslog att de som understöder stadsstyrelsens förslag röstar "ja" och de som understöder Gestrins förslag röstar "nej".
Fullmäktige godkände ordförandens förslag.

Fullmäktige godkände stadsstyrelsen förslag med rösterna 47 mot 27 och 1 blank. Röstningslistan bifogas till protokollet.

Beslut

Fullmäktige:
Stadsstyrelsens förslag godkändes.

Redogörelse

Samkommunen för Västra Nylands folkhögskola (VNF) är en svenskspråkig samkommun som äger och upprätthåller folkhögskolan. VNF erbjuder ettåriga studier som förbereder för både fortsatta studier och för arbetslivet, samt korta kurser.

I samkommunen ingår enligt det gällande grundavtalet Raseborg (56,26 procent), Kyrkslätt (12,5 procent), Hangö (9,38 procent), Ingå (9,38 procent), Grankulla (3,12 procent), Esbo (3,12 procent), Vanda (3,12 procent) och Sjundeå (3,12 procent). Inom parentes finns ägarandelen för varje kommun i enlighet med grundavtalet. Av medlemskommunerna utträder Vanda, Kyrkslätt och Hangö ur samkommunen.

Förändringar i samkommunens ägarförhållanden 1.1.2025

Vid den ordinarie samkommunsstämman hösten 2023 fattade Raseborgs stad med röstmajoritet beslut om att höja ägarkommunernas betalningsandel. Dessutom förutsattes det att medlemskommunerna

skulle delta i finansieringen av investeringar. Till följd av detta meddelade Hangö (stadsfullmäktige 5.12.2023 § 69), Vanda (stadsfullmäktige 11.12.2023 § 5) och Kyrkslätt (kommunfullmäktige 11.12.2023 § 101) att de utträder ur samkommunen från och med 1.1.2025.

Esbo (fullmäktige 11.12.2023 § 147), Grankulla (stadsfullmäktige 18.12.2023 § 75) och Ingå (kommunfullmäktige 18.12.2023 § 55) beslutade att utträda från och med 1.1.2025 om medlemskommunernas betalningsandel för år 2024 stiger med mer än 10 procent eller om kommunerna ska delta i finansieringen av investeringarna. Vid VNF:s extra samkommunsstämma 20.3.2024 godkändes den ändrade budgeten och medlemskommunernas betalningsandel återgick till nivån för år 2023, det vill säga 80 000 euro. Det konstaterades också att institutet inte hade för avsikt att ansöka om kapital för investeringar från medlemskommunerna. Således förföll Esbo, Grankulla och Ingå fullmäktiges villkor för utträde ur samkommunen i december 2023.

Processen för ett nytt grundavtal

Vid VNF:s samkommunsstämma 20.3.2024 inrättades en arbetsgrupp som bestod av representanter för medlemskommunerna och vars uppgift var att utarbeta ett nytt grundavtal. Målet är att det nya avtalet träder i kraft 1.1.2025. Esbo stads representant i arbetsgruppen är utvecklingschefen för koncernstyrningen Johanna Kattelus. Det utkast till grundavtal som arbetsgruppen utarbetat godkändes av samkommunens styrelse 27.5.2024. Samkommunen skickade 29.8.2024 utkastet till grundavtal till de återstående medlemskommunerna Raseborg, Ingå, Sjundeå, Esbo och Grankulla för godkännande och undertecknande.

Sjundeå (kommunfullmäktige 11.12.2023 § 83) beslutade ursprungligen att utträda ur samkommunen från och med 1.1.2025, men deltog i förhandlingarna om ändring av grundavtalet. Till följd av förhandlingarna och det nya utkastet till grundavtal upphävde Sjundeå fullmäktige sitt tidigare beslut att utträda ur samkommunen och godkände det nya grundavtalet från och med 1.1.2025.

Ingå kommunfullmäktige har också godkänt det nya grundavtalet (9.9.2024 § 36).

Även i Esbo var beredningen redan långt framskriden, men staden blev tvungen att avbryta den 26.9.2024 när man fick kännedom om det ändrade utkastet till grundavtal i enlighet med förslaget från ordföranden för Raseborgs stadsstyrelse.

Grankulla stad har hittills inte förelagt ärendet för beslut, eftersom föredraganden drog bort ärendet från föredragningslistan (Svenska utskottet för undervisning och småbarnspedagogik 2.10.2024).

Raseborgs stads agerande i saken

Samkommunens styrelse består av sex ordinarie ledamöter, av vilka ordföranden och två ledamöter företräder Raseborg. De tre övriga ordinarie ledamöterna är från Ingå, Hangö och Kyrkslätt. Esbo har ingen företrädare i styrelsen under innevarande mandatperiod. I närvaro av alla företrädare för Raseborg godkände samkommunens styrelse 27.5.2024 det nya utkastet till grundavtal. Trots detta beslutade Raseborgs stadsstyrelse 9.9.2024 § 309 enhälligt att återremittera ärendet.

Därefter kontaktade ordföranden för Raseborgs stadsstyrelse 19.9.2024 per e-post de medlemskommuner som fortsätter som medlemmar, och föreslog att utkastet till grundavtal preciseras så att sådana beslut som har ekonomiska konsekvenser kräver 2/3 majoritet. Dessutom ombads åsikter om avgränsningen av samkommunens grundläggande uppgifter. E-postmeddelandet finns som bilaga.

VNF:s rektor skickade 26.9.2024 till ordförandena för kommunernas styrelser och till arbetsgruppen för beredning av grundavtalet ett ändrat utkast till avtal i enlighet med förslaget från ordföranden för Raseborgs stadsstyrelse, där:

den närmare definitionen av samkommunens utbildningsuppgift i 3 § har strukits. I stället hänvisas det endast allmänt till tillståndet att driva folkhögskolan.

I 5 § konstateras att medlemskommunens röstetal dock inte får överstiga 40 procent av det totala antalet röster vid stämman och att rösterna fördelas enligt följande:

Raseborg	40 procent	(4 röster)
Ingå	30 procent	(3 röster)
Esbo	10 procent	(1 röst)
Grankulla	10 procent	(1 röst)
Sjundeå	10 procent	(1 röst)
Sammanlagt	100 procent	(10 röster)

Till denna punkt har på begäran av Raseborg tillagts att en majoritet av 2/3 krävs vid omröstningen om samkommunsstämmans beslut.

Eftersom Raseborg har 40 procent av rösterna kan VNF:s samkommunsstämma i fortsättningen inte fatta beslut utan Raseborgs stads godkännande. Det ändrade utkastet till grundavtal som rektorn överlämnat finns som tilläggsmaterial (rektorn har avsett att stryka texten som har röd färg).

Därefter skrev ordföranden för Raseborgs stadsstyrelse på nytt 3.10.2024 och förtydligade att hon avsett att majoriteten 2/3 endast skulle gälla beslut som påverkar ekonomin. I vilket fall som helst upplevdes det ovan nämnda majoritetskravet svårt både i Esbo och i andra medlemskommuner. Beslutsfattandet i ekonomiska frågor anses vara osäkert och svårt att förutsäga för medlemskommunernas del.

Eftersom beredningen av beslutet i Esbo redan framskridit, lämnade VNF:s rektor på eftermiddagen 21.10.2024 ett nytt utkast till grundavtal där punkten om röstning än en gång ändrats och där också kraven i kommunallagen bättre beaktats.

Samkommunens situation och Esbo stads mål

Vid Esbo fullmäktiges tidigare sammanträde 11.12.2023 konstaterades § 147 redan att VNF befinner sig i en svår situation. [Länk till fullmäktiges protokoll \(öppnas i ett nytt fönster\)](#).

Antalet studerande vid folkhögskolan per årskurs har varit på nedgång en längre tid. Från år 2010 till år 2023 har antalet studerande på de långa kurserna sjunkit stadigt till cirka en tredjedel. En motsvarande utveckling är synlig i antalet avlagda studieveckor. VNF:s revisionsnämnds utvärderingsberättelse för år 2023 finns som tilläggsmaterial. Denna höst är antalet studerande 56. Under de senaste åren haft 5–8 studerande från Esbo gått i folkhögskolan.

Samkommunens ekonomi står inför utmaningar på grund av det minskande antalet studerande och statsandelarna. Även fastigheternas underhållsskuld kommer i fortsättningen att belasta samkommunens ekonomi. Vid sammanträdet 7.8.2024 presenterades en plan för renovering av folkhögskolans byggnader för VNF:s styrelse. Renoveringen har en budget på 507 000 euro. Läs mer om samkommunens förvaltning och handlingar på adressen <https://vnf.fi/om/forvaltning/>.

Esboborna kan enligt eget val studera vid högskolan som upprätthålls av VNF, oberoende av samkommunens ägarförhållanden. I Esbo stads strategi, Berättelsen om Esbo, betonas dock att högskolecampus som är verksamma inom staden ska utvecklas så att de studerande trivs och vill stanna i Esbo. I denna riktning bör också stadens resurser styras. Även om samarbetet också bedrivs med andra aktörer är det motiverat att koncentrera sig på att erbjuda utbildning i vår egen stad. Också det uppdaterade produktivitets- och anpassningsprogrammet En ekonomiskt hållbar stad, som fullmäktige beslutade om 13.6.2022, förutsätter att behovet av koncerninnehav utvärderas.

Den gemensamma uppfattningen inom sektorn för fostran och lärande samt koncernstyrningen i Esbo stad är att stadens eget utvecklingsbehov, samkommunens situation samt Raseborgs stads agerande vid samkommunsstämman hösten 2023 och nu vid beredningen av grundavtalet inte skapar förutsättningar för fortsatt medlemskap i samkommunen.

Utträde ur samkommunen från och med 1.1.2026

Enligt motiveringen ovan föreslås det att Esbo stad utträder ur Samkommunen för Västra Nylands folkhögskola från och med 1.1.2026.

Enligt 62 § i kommunallagen kan en medlemskommun utträda ur en samkommun. Om inte något annat har bestämts i grundavtalet, sker utträdet vid utgången av ett kalenderår, sedan medlemskommunen har anmält utträdet minst ett år tidigare.

I 22 § i grundavtalet för Samkommunen för Västra Nylands folkhögskola konstateras det att om en medlemskommun utträder ur samkommunen, övergår till delägarskap eller till ett mindre delägarskap än tidigare, betalas till samkommunen genom beslut av samkommunsstämman kommunens andel av grundkapitalet eller en del av det. Ifall de övriga kommunerna inte löser in kapitalandelen för den kommun som utträder ur samkommunen, sänks grundkapitalet. Ersättningen för grundkapitalandelen betalas i lika stora rater inom 10 år från det att ändringen trädde i kraft.

Beslutshistoria

Stadsstyrelsen 28.10.2024 § 261

Förslag

Föredragande
Direktören för sektorn för fostran och lärande Rinta-aho Harri

Stadsstyrelsen föreslår att fullmäktige beslutar att Esbo stad utträder ur Samkommunen för Västra Nylands folkhögskola från och med 1.1.2026.

Behandling

Harri Rinta-aho hade förhinder och ärendet föredrogs av Timo Ketonen.

Gestrin lämnade understödd av Kajava följande förslag till återremiss: Jag föreslår att ärendet återremitteras och att förhandlingarna om avtalet fortsätter med de andra kommunerna.

Efter avslutad diskussion konstaterade ordföranden att det lämnats ett från föredragningen avvikande understött ändringsförslag, vilket föranleder omröstning.

Ordföranden konstaterade att stadsstyrelsen hade förkastat Gestrins förslag med 6 röster mot 9. Röstningslistan bifogas till protokollet.

Beslut

Stadsstyrelsen:
Föredragandens förslag godkändes.

Beslutshistoria

Bilaga

1 Äänestyslista § 105

Tilläggsmaterial

- Publiceras inte, Raaseporin kaupunginhallituksen puheenjohtajan sähköposti 19.9.2024, innehåller personuppgifter
- Perussopimusluonnos, inkommit 26.9.2024
- Perussopimusluonnos, inkommit 21.10.2024
- Revisionsnämndens utvärderingsberättelse 2023 (utan underskrifter)

För kännedom